

Вода не тільки джерело життя, або що важливо знати

(фото з відкритих джерел)

Із настанням весняної пори ризик захворіти внаслідок споживання недоброякісної питної води дуже високий. До хвороб, викликаних водним фактором виникнення, належать інфекційні захворювання (вірусний гепатит А, черевний тиф, дизентерія, холера, ротавірусні інфекції, лептоспіроз тощо), а також хвороби, що пов'язані з хімічним забрудненням води (водно-нітратна метгемоглобінемія, флюорози, отруєння токсинами тощо). Щороку реєструються спалахи тих чи інших захворювань, пов'язаних з водою.

В Україні 5,7 млн. мешканців міст та більше 10 мільйонів сільського населення споживають воду із криниць та індивідуальних трубчастих колодязів, що наповнюються ґрунтовими водами. У переважній більшості ці водні джерела не проходять періодичного очищення та санації. В останні роки спостерігається зростання антропогенного забруднення нітратами ґрунтових вод, які без очищення використовує населення, насамперед у сільській місцевості.

Вживання води з підвищеним вмістом нітратів небезпечно для здоров'я. З ним безпосередньо пов'язане захворювання водно-нітратною метгемоглобінемією у дітей до 1 року життя, летальні випадки від якої реєструються все частіше. Симптоми хвороби у немовлят проявляються у вигляді посиніння ділянок навколо рота, рук і на стопах, тому цю хворобу також називають "блакитний синдром немовлят". Випадки метгематоглобінемії трапляються частіше за все в сільських регіонах, де використовується вода з колодязів.

Групи підвищеного ризику складають немовлята віком до одного року, що знаходяться на штучному вигодуванні, сільське населення, що споживає воду або продукти з перевищеним вмістом нітратів, а також чутливі до нітратів особи похилого віку, хворі на анемію, з захворюваннями дихальної системи, хворобами серцево-судинної системи.

У дітей перших місяців життя отруєння нітратами можливе через споживання овочевих і фруктових соків, молочних сумішей, що готуються на воді, забрудненій нітратами. Особливо небезпечна хронічна дія нітратів для дітей.

Найвищим ризиком забруднення питної води є у тих випадках, коли як джерело водопостачання використовують ґрунтові води, які піднімають на поверхню за допомогою шахтних та трубчастих колодязів. При забрудненні ґрунту нечистотами і хімічними речовинами існує небезпека потрапляння їх у ґрунтові води. В умовах підтоплення територій у колодязній та джерельній воді може спостерігатися збільшення вмісту амонійних солей, нітритів і нітратів. Надходження останніх у воду колодязів відбувається внаслідок

забруднення ґрунту, через який фільтрується вода, що живить джерело водопостачання. Джерелами забруднення ґрунту можуть бути компостні ями, гноєсховища, вигреби дворових вбиралень, майданчики підземної фільтрації, склади мінеральних та органічних добрив, що утримуються з порушенням вимог санітарного законодавства.

Для запобігання виникнення захворювань дітей на водно-нітратну метгемоглобінемію необхідно дотримуватись таких рекомендацій:

- для приготування їжі дітям віком до трьох років використовувати лише воду з джерел централізованого водопостачання (що відповідає санітарним вимогам) або бутильовану воду, придбану в торговельній мережі;
- при перших клінічних проявах отруєння у дітей (проносах, синюшності шкірних покривів, задусі, прискореному серцебитті, судомах) слід негайно звертатися за кваліфікованою медичною допомогою.

Щоб вберегтися від цієї недуги, батьки повинні потурбуватися про якість питної води, що вживається сім'єю з колодязів та індивідуальних свердловин. Для цього можна пробу води набрати в чистий скляний посуд та дослідити в лабораторії, яка атестована на визначення хімічних показників, зокрема на нітрати в питній воді. А якщо вміст нітратів у воді перевищує допустимі значення, то необхідно шукати альтернативне джерело води. Вміст нітратів у воді в одному і тому ж селі може бути абсолютно різним у кожному конкретно взятому колодязі. Часто після танення снігу на піку збільшення рівня води у колодязях рівень нітратів як і інших токсичних сполук у воді збільшується.

Необхідно пам'ятати, що нітрати – це досить стійкі хімічні сполуки, які **не знищуються шляхом кип'ятіння, відстоювання та після дезінфекції**. Як альтернативне водопостачання можна використовувати бутильовану воду для пиття та приготування їжі.

Оскільки на сьогодні практично не існує ефективних методів видалення нітратів з води в умовах децентралізованого водопостачання, **рекомендуємо**:

- не вживати питну воду з колодязів і джерел, вміст нітратів у воді яких перевищує нормативні показники, та не використовувати її для приготування сумішей для дитячого харчування. За таких обставин рекомендуємо вживати воду з перевірених джерел або бутильовану;
- з обережністю застосовувати в приватному секторі мінеральні й органічні добрива;
- дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог при облаштуванні та експлуатації колодязів (ізолювання стін колодязів, облаштування навколо оголовка глиняного замка, огороження, навісу, кришки, загального відра тощо);
- не розташовувати в радіусі 50 м від колодязів та каптажів гноївок, дворових туалетів, компостних та вигрібних ям;
- не рідше 1 разу на рік необхідно проводити чистку колодязя від замулювання, намивання породи з одночасним поточним ремонтом кріплення та проведення дезінфекції.

**БЕРДИЧІВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ
ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ
В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ**